gemeenteSLUIS

Postadres:
Postbus 27
4500 AA Oostburg

Bezoekadres:
Nieuwstraat 22
4501 BD Oostburg

Telefoon 140117
Telefoon +31 (0)117 457 000

IBAN: NL06BNGH0285101870
BIC code: BNGHNL2G
BTW-nummer: 811046321B01

www.gemeentesluis.nl
info@gemeentesluis.nl

Aan de gemeenteraad van de gemeente Sluis
Postbus 27
4500 AA Oostburg

ons kenmerk : 26.2423
uw brief d.d. :
uw kenmerk :
behandeld door : Cluster DIV
doorkiesnummer : 140117
onderwerp : raadsinformatiebrief scenarioverkenning archiefvoorzieningen gemeente Sluis
bijlage(n) : Geen

**Oostburg,** 11 SEP 2026

Geachte gemeenteraad,

## Aanleiding

Naar aanleiding van de motie **'Bevriezen uitvoering archiefbesluiten 2025'** van 5 februari 2026 is de uitvoering van drie eerder genomen raadsbesluiten over de digitalisering, overbrenging en reproductie van archieven tijdelijk stopgezet.

Binnen de kaders van deze motie en de nieuwe Archiefwet 2026, die op 1 januari 2027 in werking treedt, is onderzocht op welke wijze archiefvoorzieningen in Oostburg behouden kunnen blijven. Dit onderzoek heeft geleid tot vier scenario's. De scenario's dragen tevens bij aan de uitvoering van wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit onder meer de Wet open overheid (Woo), de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who), het gemeentelijke informatiebeheerbeleid en de verantwoordelijkheden van de gemeente ten aanzien van verbonden partijen.

De scenario's richten zich op:

- het onderbrengen van het gemeentearchief van Sluis bij een archiefdienst die onder verantwoordelijkheid staat van een gediplomeerd gemeentearchivaris en die zorgdraagt voor het beheer en de beschikbaarstelling van overgebrachte archieven van zowel de gemeente als verbonden partijen;
- het beleggen van het toezicht op het informatiebeheer binnen de gemeente en verbonden partijen bij een gediplomeerd gemeentearchivaris;
- het waarborgen van beheer en toezicht volgens actuele kwaliteitsnormen, openbaarheidsvereisten en overige complianceverplichtingen;
- het bevorderen van digitale toegankelijkheid zodat overheidsinformatie, ook bij technologische ontwikkelingen, een betrouwbare en laagdrempelige informatiebron blijft voor inwoners en andere burgers, journalisten, onderzoekers en overheden;
- het behoud van analoog beheer van historische archieven in Oostburg;
- het bieden van een lokale voorziening voor de raadpleging van archiefstukken.

De vier scenario's verschillen voornamelijk in de mate van digitalisering van het analoge archief. Hierdoor ontstaat een keuze tussen behoud van papieren archieven, lokale toegankelijkheid en digitale beschikbaarheid.

Daarbij geldt dat de uitvoering van de Archiefwet mede moet plaatsvinden binnen de kaders van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), voor zover sprake is van documenten die persoonsgegevens bevatten.

**1. Scenario: Maximaal analoog**

In dit scenario vindt geen actieve digitalisering van archieven plaats. Het volledige gemeentearchief blijft analoog beheerd en beschikbaar.

- Voordelen: goede lokale toegankelijkheid, focus op papier, conform wensen stakeholders, lage kans op datalekken
- Nadelen: beperkte digitale duurzaamheid, slecht bovenlokaal toegankelijk, vergetelheid dreigt (tenzij alsnog gefaseerde digitalisering in de komende jaren), ontbinding DVO Zeeuws Archief
- Structurele lasten: **€ 702.000** (6 fte)
- Incidentele lasten, maximaal: **€ 2,83 miljoen**

**2. Scenario: Maximaal digitaal**

In dit scenario wordt het volledige archief gedigitaliseerd. Archieven waarvoor wettelijk analoog beheer noodzakelijk blijft, worden na scanning gereconstrueerd en opnieuw opgenomen in de archiefbewaarplaats. Overige archieven worden uitsluitend digitaal beheerd en beschikbaar gesteld.

- Voordelen: digitale duurzaamheid op hele collectie, internationaal toegankelijk, efficiënt beheer, bescherming analoog historisch archief
- Nadelen: beperkt analoog raadpleegbaar, specifieke beheersmaatregelen want AI herkent beperkingen openbaarheid nog onvoldoende, ontbinding DVO Zeeuws Archief
- Structurele lasten: **€ 612.000** (5 fte)
- Incidentele lasten, maximaal : **€ 4,41 miljoen**

**3. Scenario: Maximaal dienstverlenend**

In dit scenario wordt het volledige archief gedigitaliseerd, terwijl alle gescande archieven tevens analoog behouden blijven. Beheer en beschikbaarstelling vinden zowel digitaal als analoog plaats.

- Voordelen: goede lokale en internationale toegankelijkheid, digitale én papieren duurzaamheid op hele collectie, conform wensen stakeholders
- Nadelen: minder efficiënt vanwege dubbele wijze van beheer en beschikbaarstelling, specifieke beheersmaatregelen want AI herkent beperkingen openbaarheid nog onvoldoende, ontbinding DVO Zeeuws Archief
- Structurele lasten: **€ 612.000** (5 fte)
- Incidentele lasten, maximaal: **€ 5,01 miljoen**

### 4. Scenario: Tussenvariant

In dit scenario worden uitsluitend archieven gedigitaliseerd die daarna volledig digitaal beheerd mogen worden. Het betreft het bouwarchief en het recente archief van de huidige gemeente Sluis. Deze archieven worden digitaal beheerd en beschikbaar gesteld. Het historische archief blijft analoog beheerd en toegankelijk. Eerder besloot u tot digitalisering van het bouwarchief en stelde u een beperkt budget beschikbaar voor het maken van duplicaten van waardevolle historische archiefstukken.

- Voordelen: efficiënte oplossing met goede prijs-kwaliteitsverhouding voor de komende jaren
- Nadelen: beperkte digitale duurzaamheid historisch archief, slecht bovenlokaal toegankelijk, vergetelheid dreigt (tenzij gefaseerde digitalisering in de komende jaren), ontbinding DVO Zeeuws Archief
- Structurele lasten: **€ 612.000** (5 fte)
- Incidentele lasten, maximaal: **€ 3,30 miljoen**

### Aanzienlijke gevolgen en risico's

#### Algemeen

Ongeacht de gekozen mate van digitalisering brengen alle onderzochte scenario's aanzienlijk hogere kosten en risico's met zich mee dan voortzetting van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Zeeuws Archief.

Een scenario waarbij de DVO wordt voortgezet is binnen de context van de motie niet beschikbaar. Daarbij speelt mee dat ook het Zeeuws Archief geconfronteerd wordt met vergelijkbare personele uitdagingen en risico's als hieronder benoemd.

Daarnaast geldt dat onvoldoende uitvoering van de archiefwettelijke verplichtingen niet alleen risico's oplevert vanuit het interbestuurlijk toezicht, maar ook vanuit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Een onvoldoende ingericht archiefbeheer kan gevolgen hebben voor de naleving van wettelijke bewaartermijnen, opslagbeperking, beschikbaarheid en bescherming van documenten die persoonsgegevens bevatten.

In de begroting zijn de volgende bedragen reeds opgenomen: DVO beheer en toezicht € 288.000 en DVO e-depot € 52.000 (beiden structureel), transitie € 111.000 (incidenteel) en digitalisering € 450.000 (incidenteel).

### Personele gevolgen en risico's

In het raadsvoorstel uit 2025 was reeds een alternatief scenario uitgewerkt waarbij de gemeente de archiefzorg zelf uitvoert. Daarbij werd uitgegaan van een minimale bezetting van 4 fte, gebaseerd op de Archiefwet 1995.
Door de hogere eisen die voortvloeien uit de nieuwe Archiefwet en de toegenomen bestuurlijke risico's op het gebied van digitale duurzaamheid, informatiebeveiliging en toezicht op verbonden partijen, wordt nu uitgegaan van een minimale bezetting van 5 fte, te weten:

- 1 fte gemeentearchivaris (schaal 11);
- 1 fte inspectie en advies (schaal 9);
- 1 fte beheer collectiebeheersysteem en data (schaal 9);
- 2 fte beschikbaarstelling en archiefbeheer (schaal 5 en 7).

**Beschikbaarstelling van archiefstukken**

De beschikbaarstelling van archiefstukken wordt arbeidsintensiever en risicovoller door strengere privacy- en openbaarheidsregels. Voor documenten jonger dan 110 jaar moet per verzoek worden beoordeeld of, en onder welke voorwaarden, inzage of verstrekking mogelijk is.

Wanneer een reproductie wordt gevraagd, moet het document eerst worden gedigitaliseerd, waarna eventuele anonimisering of andere beperkingen worden toegepast. Daarom wordt binnen scenario 1 (maximaal analoog) rekening gehouden met een extra formatieplaats. Digitalisering leidt bovendien niet automatisch tot online publicatie, omdat ook digitale documenten afzonderlijk moeten worden getoetst voordat deze beschikbaar kunnen worden gesteld.

Daarnaast moet bij documenten die persoonsgegevens bevatten zorgvuldig worden beoordeeld of beperkingen op de openbaarheid van toepassing zijn en onder welke voorwaarden inzage of verstrekking kan plaatsvinden. Dit vereist specifieke archiefrechtelijke en privacyrechtelijke expertise.

**Toezicht op verbonden partijen**

Vanuit het perspectief van zowel de Woo als de AVG vormt onvoldoende toezicht op verbonden partijen het grootste bestuurlijke risico. Dit rechtvaardigt een uitbreiding van de benodigde capaciteit voor toezicht en advisering.

**Arbeidsmarktproblematiek**

De grootste organisatorische en bestuurlijke kwetsbaarheid betreft de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel. Geschikte archief- en informatieprofessionals zijn schaars. De geografische ligging van de gemeente vergroot deze uitdaging. Het aantrekken, opleiden en behouden van gekwalificeerde medewerkers zal een structurele uitdaging blijven en vormt daarmee een blijvend groot risico voor de uitvoering van de archieftaken. Dit risico wordt versterkt door de vereisten van de nieuwe Archiefwet. Deze wet stelt daarnaast verhoogde eisen aan ICT en aan apparatuur, wat voor de toekomst extra investeringen gaat vragen.

**Financiële gevolgen en risico's**

Alle scenario's brengen aanzienlijke structurele kosten met zich mee. Daarnaast bestaat bij beëindiging van de DVO een risico op een aanzienlijke schadeloosstellingsverplichting richting het Zeeuws Archief.

De incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de algemene reserve. De structurele lasten kunnen worden gedekt uit het meerjarenbegrotingssaldo. Daarbij blijft sprake van financiële onzekerheden ten aanzien van personeelskosten, huisvesting en exploitatie.

We ramen de schadeloosstelling op maximaal € 2,5 miljoen omdat een overeenkomst voor bepaalde tijd in beginsel niet tussentijds opzegbaar is en dient te worden nagekomen. Indien voortzetting niet mogelijk blijkt, kan de wederpartij aanspraak maken op vergoeding van reeds gemaakte kosten, gedane investeringen en gederfde inkomsten over de resterende looptijd van de overeenkomst. Vooralsnog wil het Zeeuws Archief vasthouden aan deze 10-jarige overeenkomst. Hierdoor blijven we als gemeente het DVO betalen en komen deze middelen niet vrij voor dekking voor het voorstel om het archief te behouden in Oostburg.

**Toezichthouders**

In het kader van het generiek Interbestuurlijk Toezicht houdt de Provincie vanaf 2023 actief toezicht op het domein Archief- en Informatiebeheer, ook bij de gemeente Sluis. De Provincie constateert bij de gemeente Sluis al langere tijd tekortkomingen en onvoldoende verbetering in de inrichting en uitvoering van het Informatiebeheer. Als gevolg van de motie 'bevriezen

archiefbesluit' stelt de Provincie vast dat diverse verbetertrajecten uit het verbeterplan vertraagd of geheel tot stilstand zijn gekomen. Hierdoor komt volgens de Provincie de naleving van de Archiefwet en de betrouwbaarheid van de informatievoorziening steeds verder onder druk te staan. Deze situatie leidt vanuit het Interbestuurlijk Toezicht tot grote zorgen.

De Functionaris Gegevensbescherming liet weten dat het zorgelijk is dat het beheer en toezicht niet op het niveau wordt uitgevoerd dat de Archiefwet 2026 en het provinciale verbetertraject vereisen. Vanuit de AVG wordt vereist dat de gemeente Sluis onder meer voldoet aan de principes van 'rechtmatige' verwerking en 'opslagbeperking'. Hetgeen betekent dat zij in dit geval moet handelen volgens de Archiefwet (2026). Indien de keuze valt op een scenario waardoor het beheer niet blijft voldoen aan de minimale verplichtingen van de Archiefwet, zal er bij documenten met persoonsgegevens ook niet voldaan worden aan de AVG.

**Conclusie**

Zoals u in het voorgaande heeft kunnen lezen, is het mogelijk om het archief te behouden in Oostburg. Het is ook mogelijk om het archief mee te verhuizen naar een eventuele nieuwe locatie van het gemeentehuis. Hiervoor zal dan ook een nieuwe archiefbewaarplaats moeten worden gebouwd. Een eventuele locatiekeuze binnen Oostburg maakte geen deel uit van het onderzoek.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de onderzochte scenario's leiden tot aanzienlijke extra incidentele uitgaven, rekening houdend met een maximale schadeloosstelling van het Zeeuws Archief. Ook structureel zijn de meerkosten ten opzichte van de huidige DVO-situatie aanzienlijk.

Daarbij is nog geen rekening gehouden met de situatie dat het invullen van de benodigde extra formatie gedurende een lange periode noodzakelijkerwijs voornamelijk via externe inhuur zal moeten gaan plaatsvinden. Dit leidt tot nog veel hogere kosten en risico's dan nu berekend op basis van vast personeel. In geval van de scenario's 'maximaal analoog' en de 'tussenvariant' moet daarnaast nog bijkomend worden geïnvesteerd in digitalisering van het historisch archief om bovenlokale toegankelijkheid mogelijk te maken en vergetelheid te voorkomen. In geval van het DVO Zeeuws Archief kan worden meegelift op de deelname van het Zeeuws Archief aan het nationaal programma voor behoud van en duurzame toegang tot papieren erfgoed (www.metamorfoze.nl) dat tot doel heeft om historische collecties ook digitaal tot leven te brengen.

*Meerkosten per scenario t.o.v. voortzetting DVO Zeeuw Archief*

| | Maximaal analoog | Maximaal digitaal | Maximaal dienstverlenend | Tussen-variant | DVO Zeeuws Archief |
|---|---|---|---|---|---|
| Eenmalige Incidentele lasten | 2.830.000 | 4.410.000 | 5.010.000 | 3.300.000 | 561.000 |
| In begroting | -561.000 | -561.000 | -561.000 | -561.000 | -561.000 |
| **Eenmalige incidentele meerkosten** | **2.269.000** | **3.849.000** | **4.449.000** | **2.739.000** | **0** |
| Jaarlijkse structurele lasten | 702.000 | 612.000 | 612.000 | 612.000 | 340.000 |
| In begroting | -340.000 | -340.000 | -340.000 | -340.000 | -340.000 |
| **Jaarlijkse structurele meerkosten** | **362.000** | **272.000** | **272.000** | **272.000** | **0** |

Op vlak van risico's kan alleen met voortzetting van het DVO en dus verhuizing naar Middelburg een einde worden gemaakt aan een situatie waarin de gemeente haar wettelijke verplichtingen niet kan nakomen en kan een dreigend onbeheersbare situatie worden voorkomen of anders op grond daarvan door de toezichthouder zal worden gedwongen.

Gelet op de implicaties van het in werking treden van de nieuwe Archiefwet op het gebied van archieven, AVG en Woo, de grote risico's met betrekking tot gekwalificeerd personeel en de structurele extra lasten gaat het college verder uitvoering geven aan het raadsbesluit 2025 en de motie gemotiveerd naast zich neerleggen.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,

S.I. de Kievit-Minnaert

De burgemeester,

mr. M.M.D. Vermue

## Bijlage 1 Financiële vergelijking
(x € 1.000)

| Onderdeel | Oostburg maximaal analoog (1) | Oostburg maximaal digitaal (2) | Oostburg dienstverlenend (3) | Oostburg tussenvariant (4) | DVO Middelburg Zeeuws Archief |
|---|---|---|---|---|---|
| **Incidentele lasten** | | | | | |
| Inhaalbeweging conservering historisch archief | 60 | 60 | 60 | 60 | Opgenomen binnen DVO |
| Implementatie collectiebeheersysteem | 50 | 50 | 50 | 50 | Opgenomen binnen DVO |
| Transitie | | | | | 111 * |
| Meerkosten maximaal analoog | 220 | | | | |
| Meerkosten maximaal digitaal | | 1.800 | | | |
| Meerkosten dienstverlenend | | | 2.400 | | |
| Meerkosten tussenvariant | | | | 690 | 450 * |
| Ontbinding DVO / schadeloosstelling Zeeuws Archief, maximaal | 2.500 | 2.500 | 2.500 | 2.500 | nvt |
| **Totaal incidentele lasten** | **2.830** | **4.410** | **5.010** | **3.300** | **561** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **Structurele lasten** | | | | | |
| Kapitaallasten nieuwe archiefbewaarplaats (indien nieuwbouw) | 65 | 65 | 65 | 65 | nvt |
| Exploitatie archiefdienst (materiaal, restauratie, leeszaal, noodplan e.d.) | 50 | 50 | 50 | 50 | Opgenomen in DVO |
| Acquisitie particuliere archieven / bibliotheek | 10 | 10 | 10 | 10 | Opgenomen in DVO |
| Collectiebeheersysteem / licenties | 10 | 10 | 10 | 10 | Opgenomen in DVO |
| Personele inzet eigen archiefdienst | 515 | 425 | 425 | 425 | nvt |
| Contractkosten DVO beheer en toezicht Zeeuws Archief | | - | - | - | 288 * |
| Contractkosten DVO e-depot Zeeuws Archief | 52 | 52 | 52 | 52 | 52 * |
| **Totaal structurele lasten** | **702** | **612** | **612** | **612** | **340** |

(*) In de begroting zijn de volgende bedragen reeds opgenomen: DVO beheer en toezicht € 288 en DVO e-depot € 52 (beiden structureel), transitie € 111 (incidenteel) en digitalisering € 450 (incidenteel).